

Voorbeeldig Duitsland niet populair in Europa

Lidstaten verwachten actie in plaats van oog voor Duits belang

Achtergrond - 9 december 2010

De Duitse houding tijdens de euro-crisis maakt het land impopulair. Het wijst Europese initiatieven af en ziet zichzelf als een voorbeeldige leerling. De Duitse regering zit in een lastige positie. De belastingbetaler wil niet te veel aan Europa betalen terwijl de Europese Unie wacht op een Duits initiatief.

De ministers van Financiën van de eurolanden zien geen reden om het financiële vangnet voor eurolanden uit te breiden. Volgens de directeur van de European Financial Stability Facility (EFSF), zoals het tijdelijke fonds officieel heet, is er genoeg geld om na Ierland ook andere eurolanden te hulp te schieten. De ministers hopen dat de harde bezuinigingen in Spanje en Portugal voldoende zijn om de financiële markten tot bedaren te brengen, zo meldt de *Frankfurter Allgemeine*.

Duitsland keerde zich tegen een voorstel van Jean-Claude Juncker, momenteel voorzitter van de groep van eurolanden, om Europese staatsobligaties uit te geven. Juncker wilde een Europees agentschap oprichten waarbij Europese lidstaten leningen kunnen afsluiten. Voor eurolanden met een lage kredietwaardigheid is dat een uitkomst omdat zij hogere rentes moeten betalen voor het geld dat zij op de financiële markt lenen dan financieel gezonde landen. Door de uitgave van Europese staatsleningen vallen deze renteverschillen weg.

Renteverschillen

De Bondsregering is bang dat, wanneer de renteverschillen in Europa wegvallen, zwakkere eurolanden geen reden meer hebben om hun begroting te saneren. Volgens kanselier Merkel is het renteververschil juist een aansporing om de begrotingsnormen in het Stabiliteitspact beter na te leven. Daar staat tegenover dat juist Duitsland veel belang heeft bij renteverschillen. Nu betaalt het land weinig rente maar na uitgave van Europese staatsobligaties moet Duitsland garant staan voor de leningen van zwakkere landen en zelf meer rente betalen.

Het lange wachten met hulp aan Griekenland, de deal met Frankrijk over de vormgeving van een permanent crisismechanisme, het aandringen op strenge

bezuinigingen en nu het afwijzen van Europese staatsobligaties doet het imago van Duitsland geen goed. Ierland ziet zichzelf als een slachtoffer van Duitsland en verwijt kanselier Merkel dat zij de onrust op de financiële markten aanwakkert door private investeerders zoals banken te vertellen dat ze in de toekomst ook risico's moeten dragen. Zulke uitspraken drijven de rente omhoog waardoor landen als Ierland in het nauw komen.

Belastingbetaler

Duitsland zit in een lastig parket. Het land wordt vaak gezien als de motor van Europa maar de Duitse belastingbetaler wil liever niet voor de onzorgvuldige financiële huishouding van andere lidstaten betalen. De regeringspartijen zijn bang dat frustraties over Europa ze stemmen gaat kosten. Zo waarschuwde minister van Financiën Schäuble in *Der Spiegel*: "Het gevaar van een anti-euro-partij moeten we niet onderschatten." Aan de andere kant hebben de Europese lidstaten juist tijdens deze crisis hun hoop op het welvarende en machtige Duitsland gevestigd. Ze verwachten dat Duitsland de eerste stap zet op weg naar verdergaande Europese integratie. Dat moet een oplossing vormen voor het probleem dat Europa wel een gezamenlijke munt maar geen gezamenlijk beleid voor schulden heeft.

Binnen Europa moet Duitsland balanceren. Andere Europese lidstaten waarderen het niet wanneer Duitsland haar macht laat gelden of het met Frankrijk op een akkoordje gooit. "We moeten ons niet kleiner maken dan we zijn, maar we hoeven ook niet telkens te demonstreren dat we denken dat wij het sterkste zijn", zo zegt een diplomaat in *Der Spiegel*. Volgens een commentaar in *Die Zeit* kunnen veel Europese landen een voorbeeld nemen aan Duitsland maar moet Duitsland ook begrip voor zijn burens hebben.

Voorbeeldige leerling

De komende maanden moet kanselier Merkel een afweging maken tussen het Duitse en Europese belang. Minister Schäuble riep in *Die Zeit* de Europese lidstaten op om naar Duits voorbeeld te bezuinigen: "Onze economische politiek leidt tot groei en sociale stabiliteit. Natuurlijk zijn voorbeeldige leerlingen niet populair, vooral niet als ze zeggen: 'doe het net als wij!'" Maar volgens Timothy Garton Ash, professor in Oxford, moet Duitsland juist het voortouw nemen in het vinden van een compromis tussen Europese en Duitse belangen. In *Die Zeit* schreef hij zondag: "De toekomst van de euro-zone hangt af van de Duitse leiderschapskwaliteiten. Mevrouw de bondskanselier, de geschiedenis klopt aan uw deur. En de geschiedenis klopt maar één keer."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/645/voorbeeldig-duitsland-niet-populair-in-europa>